

Coalitieakkoord 2019 - 2023

2. Gelderland wordt duurzaam

Provincie Gelderland

Definitief PS
maandag 27 mei 2019

Bezoekadres: Markt 11, 6811 CG ARNHEM
Postadres: Postbus 9090, 6800 GX ARNHEM
Telefoon: (026) 3599480
E-mail: post@gelderland.nl
Website: www.gelderland.nl

≡ provincie

Gelderland

2. Gelderland wordt duurzaam

Energietransitie, klimaat en klimaatadaptatie

Wat willen we bereiken (samen en integraal)

Gelderland heeft in de afgelopen Statenperiode een ambitieuze koers uitgezet met het breed aangenomen Klimaatinitiatief. Als inspiratiebron fungeerde het klimaatakkoord van Parijs uit 2015.

Alle coalitiepartijen hebben zich aan het Klimaatinitiatief gecommitteerd. In dit Gelderse initiatief is een CO₂-reductie van 55% in 2030 afgesproken. De provincie Gelderland gaat hiermee verder dan de landelijke doelstellingen.

De komende periode zal de provincie uitvoering geven aan de ingezette koers. Het is de ambitie van de coalitie om de komende 4 jaar significante en voor de burgers zichtbare stappen te zetten in de realisatie van de in 2018 afgesproken doelstellingen. Daarbij willen we investeringen zoveel mogelijk richten naar mate van de bijdrage aan de CO₂-reductie.

De ambitie op het vlak van de energietransitie richt zich op 3 pijlers:

- a. Innovatie
- b. Energiebesparing en hernieuwbare energie
- c. Energie-infrastructuur

Het veranderend klimaat vraagt om een stevige aanpak. Samen met het Rijk, waterschappen, belanghebbenden en innovatieve partners maakt de provincie klimaatadaptieve oplossingen mogelijk op het gebied van een waterveilig, droogtebestendig, groen en gezond Gelderland.

Wat is onze inzet (opgave en gebiedsgericht)

De provincie zal een actieve rol op zich nemen voor de energietransitie. Dit houdt in dat de provincie gaat regisseren -waar nodig- en faciliteren -waar mogelijk- om de doelstellingen te realiseren.

Regisseren, het vergroten van de bewustwording en het ontwikkelen van goede voorbeelden gaan hierbij hand in hand. We zoeken de samenwerking met de regio's en de gemeenten om onze gezamenlijke doelen te bereiken. Met bedrijven en kennisinstellingen werken we samen om onze innovatiekracht te versterken.

We geven de energietransitie vorm langs een vijftal lijnen:

1. Samenwerking met gemeenten (partnerschap)

Regionale energiestrategieën zijn een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Door het ontbreken van een toegesneden bestuurlijk, financieel en juridisch kader, is het de vraag of deze werkwijze de versnelling geeft die wenselijk is. Vandaar de Gelderse werkwijze:

- de provincie en de 6 regio's trekken gezamenlijk op voor de planning en doelrealisatie

- de provincie voert de regie voor innovatie, kennisuitwisseling en stimuleren van pilots
- de gemeenten geven in regio-verband invulling aan de opgaven per regio

De afgelopen periode hebben Gelderse gemeenten, organisaties en (kennis)instellingen, in het GEA, op het terrein van de energietransitie goede stappen gezet. In lijn met de nieuwe bestuursstijl vragen we het GEA -in het kader van de doorontwikkeling van het GEA- een bijdrage te leveren aan de realisatie van onze ambitie. Deze door de provincie gefinancierde structuur kan de komende periode een functie hebben voor:

- het versterken van het draagvlak (zie punt 2)
- het versterken van de kennisuitwisseling (zie punten 3-5).
- het faciliteren van het netwerk

De gezamenlijke aanpak voorkomt dat er (onnodige en dysfunctionele) tempoverschillen ontstaan binnen de provincie en tussen de regio's. Dit vraagt om adequate bestuurlijke regie door de provincie.

De gemeenten en regio's zijn belangrijke partners van de provincie bij de energietransitie. Daarom willen we de regio's en gemeenten ondersteunen zonder hun verantwoordelijkheid over te nemen. Bij het volgen van de doelrealisatie zal wel worden gelet op het nakomen van afspraken.

2. Bewustwording draagvlak

Het realiseren van bewustwording bij burgers voor het creëren van draagvlak voor de energietransitie is cruciaal. Dit is één van de belangrijkste aandachtspunten van het beleid. De provincie en Gelderse gemeenten leveren hier ook een belangrijke bijdrage aan (onder andere via de regionale energiestrategieën).

Dat kan op meerdere manieren. Te denken valt aan het:

- geven van voorlichting en adviezen over energiebesparing en hernieuwbare energie;
- realiseren van locaties waar burgers en ondernemers informatie kunnen krijgen over energietransitie van woonhuizen en bedrijfspanden, inclusief apparatuur als warmtepompen bijvoorbeeld. Om de voorzieningen tastbaar te maken, zijn deze daar ook fysiek te zien;
- ondersteunen van lokale energie coöperaties en hun onderlinge samenwerking;
- voorbeeldgedrag door overheden (in 2030 is provincie als organisatie 100% klimaatneutraal);
- actief informatie verstrekken over gerealiseerde successen op het terrein van energietransitie;
- benadrukken van kostenreductie voor inwoners en bedrijven en het vergroten van de onafhankelijkheid.

We zijn voorstander van burgerparticipatie in wind- en zonneprojecten, ook in financiële zin. We onderzoeken hoe we dit zo optimaal mogelijk kunnen bewerkstellen. Particulier initiatief voor de realisatie van hernieuwbare energiebronnen (bijvoorbeeld windenergie en zonnepanelen) stimuleren we. De koppeling van belang en verantwoordelijkheid werkt versterkend op het draagvlak bij burgers.

3. Gericht stimuleren van innovatie

Gelderland kent een groot aantal innovatieve bedrijven en kennisinstellingen op het terrein van schone energie, hernieuwbare energie en reductie van

uitstoot van broeikasgassen. Wij dagen hen uit mee te denken over en bij te dragen aan het behalen van de doelstellingen. Het inzetten van de Gelderse innovatiekracht is niet alleen goed voor de energietransitie in Gelderland, maar ook voor deze bedrijven en kennisinstellingen. Het zou mooi zijn wanneer de Gelderse energiesector voor de transitie een leidende rol in Nederland weet te bemachtigen door omzet en innovaties. Natuurlijk kunnen ook concrete innovatieprojecten van bedrijven en kennisinstellingen van buiten Gelderland op aandacht van de provincie rekenen, mits deze projecten (op een duurzame wijze) in Gelderland plaatsvinden. Wij streven naar zoveel mogelijk cofinanciering bij innovatieprojecten. We zoeken deze cofinanciering bij EU, Rijk en bedrijfsleven. Bestaande innovatieclusters zoals in Arnhem krijgen een impuls en worden uitgedaagd mee te denken of te werken aan het realiseren van de doelstellingen.

4. Versnellen van energiebesparing en hernieuwbare energie

- Voor de uitwerking van het Klimaatinitiatief stellen we een klimaatplan op voor het realiseren van die doelstelling in 2030.
- Energiebesparing en hernieuwbare energie gaan we versnellen.
- De provincie komt de gemaakte afspraken met het rijk na, waar onder voor de realisatie van windenergie.
- We gaan alle mogelijkheden benutten om zonne-energie op te wekken. Op daken van woningcomplexen, schoolgebouwen, sportcomplexen, overheidsgebouwen, bedrijfspanden en geïntegreerd in geluidswallen. Zonneparken in het buitengebied zijn ook mogelijk, waarbij de systematiek van de zonneladder van de Gelderse Natuur en Milieufederatie (GNMF) richting geeft. Natuurlijke inpassing in het landschap is een basisvoorwaarde. Verder onderzoeken we hoe we als provincie kunnen bijdragen aan de omvorming van asbest daken naar zonnedaken bij zowel agrarische bedrijven als particulieren.
- We denken mee en leveren een bijdrage aan realisatie van nieuwe energiebronnen als diepte geothermie.
- Met netbeheerders spreken we over de ontwikkeling naar 2030 en 2050 en de impact van de doelstellingen op het beheer en de huidige c.q. benodigde opzet van de netten.
- Energiearmoede bespreken we met o.a. de Gelderse woningbouwcorporaties en het rijk. Een revolverend fonds kan worden opgezet om de kosten voor energietransitie voor huurders en huiseigenaren voor te financieren. Garantstellingen behoren ook tot de mogelijkheid.
- De opgave voor de energietransitie is fors. Wij komen ook de gemaakte afspraken met het rijk na (waar onder windenergie).

5. De energie-infrastructuur wordt uitgebouwd

De energie-infrastructuur wordt uitgebouwd, onder meer door warmtenetten (zoals bijvoorbeeld in Ede) en door het uitbreiden van de laadinfrastructuur voor mobiliteit op elektriciteit en waterstof. We vormen met de regio's en de gemeenten professionele versnellingsteams, bijvoorbeeld bij het maken van warmtetransitieplannen, businesscases voor grootschalig duurzame opwek, het opzetten van lokale warmtebedrijven en het handhaven van de wettelijke energiebesparings-eisen bij bedrijven.

Regionale Adaptatiestrategieën

De provincie heeft een wettelijke maar ook stimulerende en faciliterende rol in het vraagstuk van klimaatadaptatie. We stellen een agenda op om klimaatadaptatie vanaf 2020 verankerd te hebben in eigen beleid, uitvoering en handelen. Samen met Gelderse gemeenten en waterschappen geven we hier

verder vorm aan door het opstellen van Regionale Adaptatiestrategieën. Vanuit een integrale blik kijken we naar beleidsvelden als bijvoorbeeld wonen, water, recreatie en toerisme, natuurontwikkeling en biodiversiteit. Voorbeelden hiervan zijn het Deltaprogramma, Waalweelde en het Rivierklimaatpark. De provincie verbindt, faciliteert en inspireert. Waar nodig treedt de provincie regisserend op, zoals bij de aanwijzing van waterwingebieden. Maar ook bij de aanleg van nieuwe infrastructuur wordt gelet op klimaatadaptatie, zoals bijvoorbeeld het actief vasthouden van afstroomwater, het realiseren van grotere bergingscapaciteit.